

Twintigers en dertigers zijn ervan overtuigd dat de samenleving in een hardnekkige, neerwaartse spiraal zit. Ze menen dat hun job, hun pensioen en hun veiligheid ernstig worden bedreigd. En ze geloven niet dat de politiek hierin verandering zal brengen. Dat zijn de belangrijkste conclusies van het onderzoek van socioloog Mark Elchardus onder 2000 twintigers en dertigers.

• In 2013 heeft Mark Elchardus, socioloog aan de Vrije Universiteit Brussel, 2000 jongvolwassenen geïnterviewd over hun toekomstwensen en verwachtingen, hun dromen en hun angsten. De resultaten in zijn boek *Voorbij het narratief van neergang* zijn opmerkelijk. De overgrote meerderheid van de 25- tot 35-jarigen is bang en onzeker over de toekomst. Het gevoel dat onze welvaart zwaar onder druk staat en in een neerwaartse spiraal zit, overheerst bij alle bevolkingsgroepen. Maar professor Elchardus wijst er ook op dat deze generatie wordt gekenmerkt door grote ongelijkheid. Moslims en niet-moslims, Franstaligen en Nederlandstaligen en vooral laag- en hooggeschoolden zijn gescheiden door grote sociaaleconomische verschillen: van de Franstalige, laaggeschoolde moslims is 47 procent werkloos, van de Nederlandstalige, hooggeschoolde niet-moslims 3 procent. "Een belangrijke opmerking hierbij is dat niet een zwakke sociaal-economische positie tot pessimisme leidt, maar omgekeerd: het geloof in maatschappelijke neergang maakt mensen angstig", zegt Mark Elchardus.

• U omschrijft deze generatie als de Prometheus-generatie. Wat heeft deze mythologische figuur te maken met jongvolwassenen die menen dat de wereld naar de verdoemenis gaat?

Prometheus staat voor wetenschap en techniek en uit het onderzoek blijkt dat ruim de helft in wetenschap en techniek gelooft als oplossing voor veel problemen. Maar Prometheus is ook degene die door Zeus aan de rots werd geketend. Ik zie voor mij een generatie die vastgekluiserd zit: aan angst en aan de onmacht daartegen iets te kunnen ondernemen. De jongvolwassenen beseffen dat techniek en wetenschap lang niet alles kunnen oplossen, maar ze geloven evenmin in collectieve actie en politiek. Vandaar: de vastgekluiserde Prometheus-generatie.

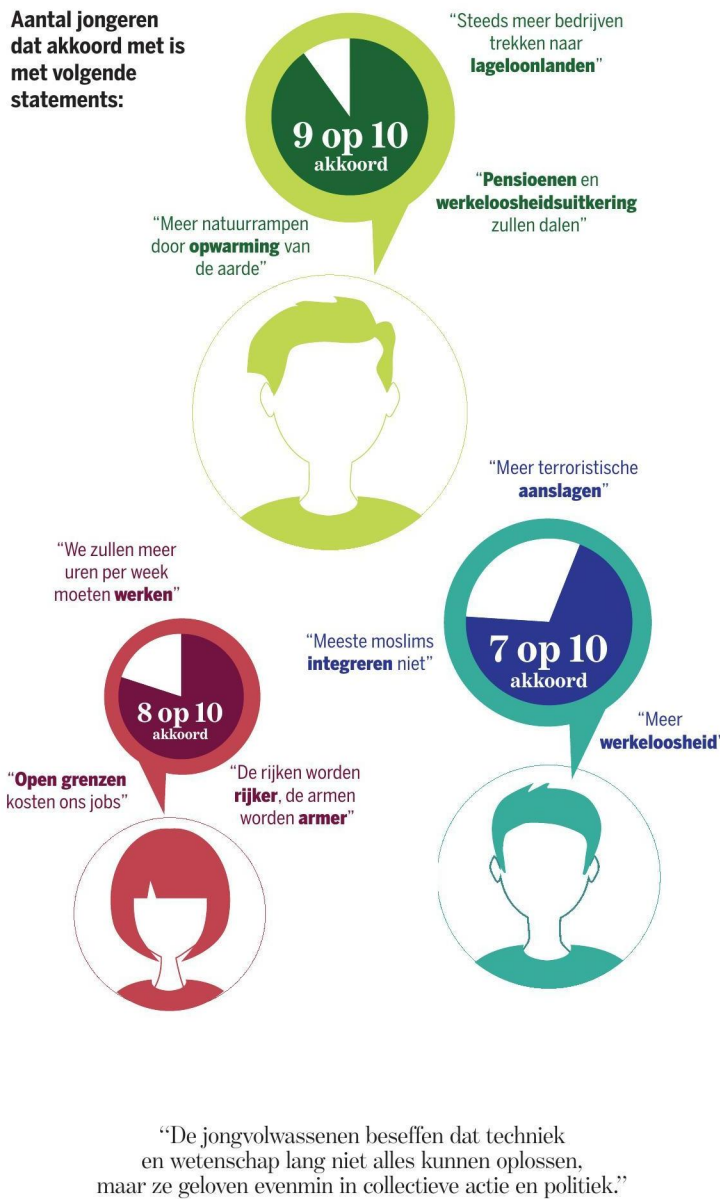
• Ze geloven niet in de politiek, maar waar situeren ze zich in het politieke veld?

Slechts 16 procent rekent op de politiek om hen te helpen hun persoonlijke levensdoelen te verwezenlijken, ruim de helft rekent helemaal niet – ook niet voor grote, maatschappelijke problemen – op de politiek. De grote meerderheid gaat voor een sociaal-economisch links beleid: meer gelijke kansen, hogere belastingen om de gezondheidszorg betaalbaar te houden, betere bescherming van de werknemer. Maar – en dat is opmerkelijk – diezelfde grote groep wil een duidelijke gemeenschapsafbakening: meer controle op migratie, zeer voorwaardelijk sociale rechten toekennen aan migranten, meer veiligheid. Het grote probleem is dat het huidige partijpolitieke aanbod niet overeenstemt met die wensen. Een op de twee is dan ook van mening dat

Jongvolwassenen “Deze generatie is vastgekluiserd aan angst”

Onderzoek van socioloog Mark Elchardus toont gitzwart toekomstbeeld van 25- tot 35-jarigen

Aantal jongeren dat akkoord met is met volgende statements:

stemmen geen zin heeft.

• Deze generatie is zeer optimistisch over hun persoonlijke leven. Vanwaar dat scherpe contrast met hun verwachtingen over de samenleving?

Drie kwart van de 25- tot 35-jarigen doet het goed tot zeer goed. 8 op de 10 verwacht zelfs dat ze het even goed of zelfs beter zullen doen dan hun ouders. Hun gitzwarte oordeel over de samenleving staat daar lijnrecht tegenover. Dat is te verklaren vanuit hun sterk gevoel van persoonlijke verantwoordelijkheid: “Ik oordeel niet op basis van mijn persoonlijke successen over de toekomst van de samenleving.”

• Zijn er verschillen tussen jongvolwassen die in de stad of op het platteland wonen?

Neen, wel over de gewenste levensstijl. Stedelingen maken zich meer zorgen over het milieu, anderen over de verdeling werk en gezin. Wel zijn er grote verschillen tussen moslims en niet-moslims: moslims hebben een optimistischer toekomstbeeld. Vermoedelijk omdat het verschil tussen hun verwachtingen en die van hun ouders groter is dan bij niet-moslims.

• Ook opmerkelijk: zowel moslims als niet-moslims vrezen meer terreur door een gebrekkige integratie.

80 procent van alle jongvolwassen vreest dat, maar ook 60 procent van de moslims deelt dat gevoel. Waaronder is voor voor nieuw onderzoek, maar deze cijfers wijzen alleszins op een spanning tussen de verschillende culturen.

• Is een negatief toekomstbeeld niet eigen aan jongvolwassenen?

Na de gouden jaren 60 was er inderdaad de zwartgalligheid in de jaren 70-80, maar ik heb toch de indruk dat de huidige generatie opvallend negatief is. De interviews zijn in 2013 afgenomen. Nog voor de opkomst van IS, het uitbreken van ebola, de aanslagen in Parijs, de vluchtelingencrisis. Als we dit onderzoek vandaag opnieuw zouden doen, was de uitkomst wellicht nog negatiever.

KARIN VANHEUSDEN

Scouts en Gidsen Vlaanderen vzw: “We herkennen die zwartgalligheid niet”

• “De bevinding van het onderzoek dat jongvolwassen positief zijn over hun persoonlijke leven is absoluut herkenbaar, het zwartgallige beeld over de toekomst van de samenleving niet”, zegt Christophe Lambrechts, Verbondscommissaris Scouts en Gidsen Vlaanderen vzw. “Integendeel, wij zien het engagement van jonge mensen jaar na jaar toenemen. Vorig jaar telde Scouts en Gidsen Vlaanderen 76.800 leden, het hoogste aantal ooit. Wij hopen dat pessimisme door onze specifieke methodiek niet geen voedingsbodem vindt. Vanuit onze basiswaarden tonen, leren en ondersteunen we kinderen vanaf 6 jaar in hoe ze zich kunnen engageren voor de samenleving en die mee vorm kunnen geven. We leggen er in onze werking de nadruk op om via inspraak en belangeloze inzet, ook al is dat met kleine acties, mee te bouwen en iets te veranderen in de buurt en in de samenleving in het algemeen. En daar ook goesting in te hebben. Tijdens een scouts-carrière worden bovendien hechte vriendschappen gesmeed die sociale cohesie stimuleren.” (lwh)

